

حکومت‌داری اسلام‌گرایان

در ترکیه

(از پیشا مشروطه عثمانی تا زمام‌داری حزب عدالت و توسعه)

مؤلفان:

دکتر محمدهادی احمدی

دکتر سجاد چیت‌نروشن

(عضو هیئت علمی دانشگاه جامع امام حسین (ع))

دانشگاه جامع امام حسین (ع)

مؤسسه چاپ و انتشارات

مؤسسه چاپ و انتشارات
دانشگاه جامع امام حسین(ع)

۷۳۵

سری علوم اسلامی - ۴۵

سرشناسه	احمدی، محمدهادی، ۱۳۶۳-
عنوان و پدیدآور	حکومت‌داری اسلام‌گرایان در ترکیه (از پیشامشروطه عثمانی تا زمامداری حزب عدالت و توسعه) / تألیف محمدهادی احمدی، سجاد چیت‌فروش.
مشخصات نشر	تهران: دانشگاه جامع امام حسین(ع) - مؤسسه چاپ و انتشارات، ۱۳۹۷
مشخصات ظاهری	بیست، ۴۰۹ ص.
فروخت	دانشگاه جامع امام حسین(ع)، مؤسسه چاپ و انتشارات، ۷۳۵، سری علوم اسلامی - ۴۵
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۴۵۲-۷۵۹-۳
وضعیت فهرست‌نویسی	وضعیت فهرست‌نویسی: ...
یادداشت	تألیف: ص. ۴۲۹.
موضوع	ایران و دولت -- ترکیه -- تاریخ
موضوع	Islam and state -- Turkey -- history
موضوع	ایران و سیاست -- ترکیه -- تاریخ
موضوع	Islam and politics -- Turkey -- history
موضوع	ترکیه -- سیاست و حکومت
شناسه افزوده	چیت‌فروش، سجاد، ۱۳۶۳-
رده‌بندی کنگره	۱۳۹۷ ح ۸ الف/۵/۵
رده‌بندی دیویی	۹۱۶۵۶۱/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی	۵۵۵۷۲۸۲

کلیه حقوق اعم از چاپ و تکثیر، نسخه‌برداری، ترجمه و اقتباس برای دانشگاه جامع امام حسین(ع) محفوظ است.

- عنوان: حکومت‌داری اسلام‌گرایان در ترکیه (از پیشامشروطه عثمانی تا زمامداری حزب عدالت و توسعه)
- تألیف: محمدهادی احمدی، سجاد چیت‌فروش
- صفحه‌آرایی: سعید زرنوشه
- ناظر فنی چاپ: سید محمدباقر موسوی
- نوبت چاپ: اول (مهرماه ۱۳۹۸)
- لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مرکز چاپ سپاه
- شمارگان: ۲۰۰ نسخه
- قیمت: ۶۱۰,۰۰۰ ریال
- نشانی: تهران، بزرگراه شهید بابایی، بعد از پل لشکرک، دانشگاه جامع امام حسین(ع)، معاونت پژوهش و فناوری، مؤسسه چاپ و انتشارات، تلفن: ۷۴۱۸۸۲۶۰ دورنگار: ۷۴۱۸۸۲۷۴
- مرکز پخش: تهران، میدان فردوسی، فروشگاه و نمایشگاه مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه جامع امام حسین(ع)، ترنجستان امام حسین(ع)، تلفن: ۸۸۸۳۹۲۹۷

سخن ناشر

بسم الله الرحمن الرحيم

«يرفع الله الذين امنوا منكم والذين اوتوا العلم درجات» (سوره مبارکه مجادله/آیه ۱۱)

خداوند که بی انتسابی که ایمان آورده‌اند و کسانی را که به آن‌ها دانش داده شده، به رتبه‌هایی بالا می‌برد.

ارزش و جایگاه علم و دانش آموزی در اسلام آن مقدار اهمیت دارد که خداوند متعال در قرآن مجید، ابلاغ رسالت رسول خدا را به این هدایت بشریت، با دستور «اقرأ» آغاز نمود و هدایت، تکامل و سعادت بشر و تقرب به ذات اقدس الهی را در گزینش کسب معرفت و تحصیل علم و دانش قرار داد، علمی که به تعبیر استاد شهید مطهری، زیبایی اصل است و انسان خداجوی، معبود خود را در آن می‌یابد.

یکی از مسئولیت‌های مهم هر دانشگاه، در کنار تعلیم و تربیت، نشر کتب و آثار علمی است. معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه جامع امام حسین (ع) نیز به منظور مشارکت فعال در بالندگی و رشد فرهنگی و علمی جامعه، دستیابی به مرجعیت علمی در حوزه‌های مأموریتی و ایفای رسالت خطیر خود در تولید دانش و انتشار یافته‌های علمی، افتخار و تلاش در تدوین و بستر لازم را جهت تشویق پژوهشگران و اساتید محترم در عرصه تولید علم، فراهم رسانیده است. امید است در سایه الطاف بیکران الهی و با گسترش فعالیت‌های انتشاراتی مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه جامع امام حسین (ع)، این رسالت خطیر تحقق یابد.

در پایان بر روح تابناک امام راحل (ره) و شهدای گرانقدر انقلاب اسلامی، دفاع مقدس درود می‌فرستیم و با آرزوی توفیقات هرچه بیشتر مقام معظم رهبری و خدمتگزاران اسلام و کشور، از اساتید، فرهیختگان و اهل نقد و نظر تقاضا داریم با ارائه نظرات و پیشنهادات خود ما را یاری فرمایند.

و من الله التوفيق و عليه التكلان

معاونت پژوهش و فناوری

دانشگاه جامع امام حسین (ع)

فهرست مطالب

علائم اختصاری.....	سیزده
پیشگفتار.....	پانزده
مقدمه.....	۱۰
سه دوره زمانی تحول امر سیاسی نزد اسلام گرایان.....	۷
ادبیات، ترکیه شناسی.....	۱۳
روش و چارچوب نظری پژوهش.....	۲۴
۱- تبارشناسی.....	۲۵
۲- حکومت داری.....	۲۹

فصل اول: از حکومت داری مکانیکی تا مصلحت دولت ملی

مبحث اول: دوره بندی تاریخ اندیش سیاسی عثمانی.....	۴۸
مبحث دوم: دولت های قدیم: منطق حکومت داری امپراتوری.....	۵۰
مبحث سوم: تبیین وضعیت تاریخی: منطق شکست.....	۵۹
۱. تلاش برای حفظ ایده سلطنت مستقله.....	۶۱
۲. شکل گیری مبانی تجددخواهی.....	۶۴
۴. سلطنت منتظم یا حکومت داری مکانیکی.....	۷۳
مبحث چهارم: تحول مفهوم «قانون».....	۷۶
۱. قانون و دولت اسلامی قدیم.....	۷۹
۲. قانون و دولت اسلامی جدید.....	۸۴
۳. تبار هندی قانون خواهی.....	۸۷
۴. تحول قانون در دولت عثمانی.....	۸۸
۵. قانون در عصر تنظیمات.....	۸۹

۶۲.....	۶. قانون اساسی مشروطه اول
۹۷.....	مبحث پنجم: تکوین دولت ملی مشروطه: اصلاحات سلطان عبدالحمید دوم
۹۸.....	مبحث ششم: بحران فروپاشی امپراتوری
۱۰۷.....	۱. ایده بنیادین وحدت ملی در ترکیه
۱۰۷.....	۲. ملی‌گرایی عثمانی
۱۱۰.....	۳. ملی‌گرایی اسلامی
۱۱۴.....	۴. ملی‌گرایی قومی
۱۱۶.....	مبحث هفتم: چالش‌های دوران مشروطیت
۱۲۰.....	مبحث هشتم: ظهور سیاست‌های ستیزه‌جویانه کمالیستی
۱۲۵.....	مبحث نهم: راهبرد مبارزه با حکومت‌داری کمالیسم برای ساخت سوژه مدرن
۱۳۰.....	مبحث دهم: شکل‌گیری مقابله با حکومت‌داری مدیریت جمعیت مدنی
۱۳۴.....	مبحث یازدهم: دوگانه حکومت‌داری در ترکیه
۱۳۹.....	نتیجه‌گیری

فصل دوم: چرخش نسبت سیاست با اقتصاد

و تأثیر آن بر منطق حکومت‌داری اسلام‌گرایان

۱۴۷.....	مبحث اول: مسیر متفاوت جامعه مدنی
۱۴۸.....	مبحث دوم: چرخش منطق حکومت‌داری کمالیسم
۱۵۵.....	مبحث سوم: تجربه نظام چندحزبی
۱۵۹.....	مبحث چهارم: مسئله «اقتصاد» در حکومت‌داری حزب دموکرات
۱۶۴.....	مبحث پنجم: دوگانه‌های حکومت‌داری حزب دموکرات (DP)
۱۷۰.....	مبحث ششم: بسترهای اقتصادی - اجتماعی ظهور اسلام سیاسی
۱۸۰.....	مبحث هفتم: مسئله نسبت دین و سیاست
۱۸۲.....	مبحث هشتم: سنت اسلام صوفی در جامعه ترکیه

مبحث نهم: بدیع الزمان نورسی و تکوین مبانی فکری اسلام اجتماعی.....	۱۸۴
۱. سعید قدیم: مواجهه انتقادی با صوفیسم.....	۱۸۵
۲. ظهور «سعید جدید» و مواجهه انتقادی با پوزیتیویسم.....	۱۹۰
۳. باز تعریف مفهوم انسان: تکنولوژی خویشتن.....	۱۹۱
۴. مسئله «دانش» در انسان‌شناسی نورسی.....	۱۹۳
۵. دولت، مشروعیت، قانون و آزادی: تکنولوژی استیلا.....	۱۹۶
مبحث دهم: رویش‌های فکری جدید در اسلام‌گرایی سیاسی.....	۱۹۸
مبحث یازدهم: کودتای ۱۹۸۰م. و فرصت مشارکت اسلام‌گرایان سیاسی.....	۲۰۶
نتیجه‌گیری.....	۲۰۹

فصل سوم: بازار اشی در میان کنش جامعه مدنی و دولت (نولیبرالیسم و مسئله حکومت‌داری نزد اسلام‌گرایان)

مبحث اول: سنتز اسلام سنی - ترک عامل اسلام و ناسیونالیسم.....	۲۱۷
دولت به مثابه متولی آموزش و فرهنگ.....	۲۲۳
مبحث دوم: نولیبرالیسم اقتصادی آمرانه.....	۲۲۷
مبحث سوم: تکثر در اسلام اجتماعی.....	۲۳۴
مبحث چهارم: فتح الله گولن: از ارزروم تا پنسیلوانیا.....	۲۳۵
مبحث پنجم: گفتمان فکری گولن.....	۲۳۹
۱. مبانی کلامی: مفهوم «ایمان».....	۲۴۲
۲. مبانی صوفیستی: مفهوم «عشق».....	۲۵۰
۳. «مکه»، مبنای امت مدرن.....	۲۵۳
۴. عدالت عرفانی مبنای مشروعیت سیاسی.....	۲۶۰
۵. اسلام به مثابه یک تمدن: جنبش ایمان محور خدمت.....	۲۶۵
مبحث ششم: جنبش خدمت و اسلام سیاسی: از هم‌یاری تا منازعه.....	۲۷۷

۲۷۸	مبحث هفتم: بازگشت اسلام‌گرایان سیاسی
۲۸۱	مبحث هشتم: «هراس از دولت» مبنای بازتأسیس «نظریه دولت»
۲۸۲	۱. کمالیسم و نظریه «دین دولتی»
۲۸۷	۲. کمالیسم، دشمن اصلی دولت مدرن
۲۹۳	۳. منطق بازار در فرمالیزاسیون جامعه و دولت
۲۹۷	۴. گفتمان اسلام سیاسی: روشنفکران پست اسلام‌یسم
۳۰۹	۵. نما «نظریه دولت» میان اسلام‌گرایان
۳۱۴	۶. سبک کش حکومتی
۳۱۵	۶-۱. مسئله انیسم و انحصار معرفت‌شناختی کمالیسم
۳۱۸	۶-۲. مسئله اقامه‌ها و هماهنگ حکومت
۳۲۰	مبحث نهم: سیاست اجماع اسلام سیاسی
۳۲۳	بُعد اول: ساخت جامعه شکنی
۳۳۲	۱. سوژه حقوقی و سوژه سح‌جو
۳۴۱	۲. دو گونه جامعه مدنی
۳۵۰	بُعد دوم: بازتعریف قواعد الزامی
۳۵۷	نتیجه‌گیری

فصل چهارم: جمع‌بندی

۳۷۶	مبحث اول: سوژه: انسان اسلامی
۳۷۹	مبحث دوم: جدایی مسیر از ساخت معرفت‌شناسی
۳۸۱	مبحث سوم: سیاست به مثابه بازی
۳۸۵	مبحث پنجم: ساختار نظام سیاسی و فرایند توزیع قدرت
۳۸۷	مبحث ششم: مسئله شهروندی
۳۹۰	مبحث هفتم: سکولاریزم

۳۹۱	مبحث هشتم: بهره ساختار نظام بین الملل
۳۹۳	مبحث نهم: اسلام به مثابه یک تمدن
۳۹۵	منابع
۳۹۵	منابع فارسی
۴۰۲	منابع عربی
۴۰۳	منابع لاتین
۴۰۹	مقاله